

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Talio, Sev Metiens Et Remetiens Mensvra

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1650

§. 3. Politici talione luculenta puniti exemplum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52346)

imperio amisisse. Ipso quippe Natali Christi die, de Michaële Balbo maiestatis reo sumpturus supplicium, deprecante Augusta, distulit pœnam, sine dubio consilio vindicis DEI: quandoquidem in ipsum vertit. Etenim nocte insequenti Balbus è carcere elapsus, contrahit veterum coniuratorum manum, cum quibus sub monachorum habitu sicas ferentibus, Imperatorem in symphonicorum choro canentem tollit è medio. *Eo modo, quo perimendus erat, elanculum perimit peremptorem.*

Ita Alexander Pellegrini in Matth. Euang. c. 1. Paradoxo 12.

§. III.

Politici talione luculenta puniti exemplum.

Quoniam autem sæculum nostrum ferax est eiusmodi machinationum, quæ merito talionis secururæ minis terrendæ sunt, accipe aliud politicum eiusmodi exemplum ex Hugone Falcando, de rege & regijs viris, qui etiam non nominati facile venire possunt in coniecturam. Rex quidam antè, quàm fatis concederet, quia filium relicturus erat regni successorem, admodum iuuenem, cum sciret, neminem sapere ante annos, viro ei adiunxit eruditione & prudentia claros, quorum sapientia dirigeretur. Quos ille, per atatem, & viuo patre,

tre, sustinuit patienter. Vbi autem paulò adolescentior factus est, & pater è viuis excessit, libertatem nactus, sapientissimo parentis consilio insuper habito, omnes à se reiecit. Vnicus erat in aula, homo vafer, qui & ingenio, & eloquentia eminebat, à puero ad omnem simulandi artem educatus, itaque adulari doctus, vt nemo alius: Proteum dixisses. Nam etsi probrosa voluptate immerfus tenebatur, poterat tamen, ficta quadam honestatis fronte, delicias suas tam artificiosè calare, vt Hyppolytus putaretur. Neque Venus illum dumtaxat & Cupido vinctum tenebat, sed etiam, quia ingenio superbus erat, insuper incredibili dominandi libidine flagrabat. Quocirca omnes ad iuuenem regem aditus obseruabat. Et ad votum cecidit conatus. Nam regius iuuenis, ceteris omnibus posthabitis, hunc probauit, prætulitque. Nullus enim se indoli illius magis sciuerat accommodare. Quæcumque nouerat ei placere, laudabat; quæ ingrata esse, damnabat, totus ad Genium illius factus. Hunc ergo rex, præ omnibus amauit æstimauitque, huic regni sui gubernacula tradidit, commissa ei suprema regij Præfecti dignitate, ratus se in Iosephū aliquem incidisse.

Ad

Ad hunc iste honoris potestatisque gradum ex humillima conditione euectus, breui eam sibi, apud regem, parauit auctoritatem, vt non solum à gratia principis, sed etiam à rebus agendis reliquos omnes pedentim amoliretur. Non satiat, sed inflamat ambitiosos honor, semperque vltius grassatur. Itaque hoc quasi portu potitus Præfectus, animum ad regnum occupandum transtulit. Quod ne emanaret, varijs artibus texit. Nam regem mendacijs maximis ludificauit, adulationibus assiduis ita deliniuit, vt omnia esse in tuto atque integra arbitraretur; cum interea Præfectus nihil omitteret eorum, quibus consilium suum firmaret. Agebat tum in vrbe regia Archiepiscopum Ecclesiæ cathedralis homo eiusdem fermè ingenij. Erat enim vir industrius, sed ipse quoque corporis voluptati deditus. Cum hoc, similitudine morum amicos conciliante, Præfectus regius consilium iniuit, de rege amouendo, quem dicebat inutilem esse sceptro, & procedente vltius tempore facile in tyrannum degeneraturum. Vt autem ambitionis suæ cogitatio, ne Archiepiscopo quidem in suspensionem veniret, natum regi iuueni filium, dicebat

cebat

cebat longè accuratiùs in spem regni posse educari. Ad hoc consortium magis firmatum Archiepiscopo ianuam ad regis familiaritatem patefecit. Existimabat enim futurum, ut, quidquid ipse regi suggereret, id accedente Archiepiscopi comprobatione, maius pondus haberet.

Numquam malorum technæ ita felices habent processus, ut nulla se illis obijciant impedimenta. Igitur & in hac aula Comites aliquot erant boni publici amantes, atque intentum oculum ad regni incolumitatem habentes. Quibus stimulum addebant haud exiguum consiliarij veteres, qui nondum concoxerant dolorem conceptum, ob officij sui amissionem, quam nulli nisi Præfecto regio tribuebant. Quod, ob eorum frequenter conuentus, & clandestina colloquia, non ignorauit Præfectus, alioquin gnarus, neque iniurias citò deleri ex animo læforum; neque carere inuidiâ, si quis è plebe oriundus, inter satrapas, ad summum emerisset. Quare cauendum sibi ratus, prædictos & Comites, & consiliarios, data occasione, infamia rebellionis notauit, regemque induxit, ut hunc exueret vita, illum è regno exterminaret, alium oculis
&

& lingua priuaret; vel alijs modis perderet.

Vnum è Comitibus, quia erat vacillantis fidei, mirabili modo sibi conciliare satagebat. Nam multis adductis rationibus regem impulit, vt illius oppidum quoddam occuparet, & quòd satis esset munitum, & quòd multis rebus opportunum. Quo facto sciebat Comitem vehementer irritatum iri. Ne verò dati consilij ipse author videretur, Comiti mentem regis aperuit, quam aiebat, se omnibus modis improbasse, iurauitque contrarium prorsus suasse; atque vt regem in tyrannidis suspicionem vocaret, addidit, ab eodem verba iactata fuisse, quæ coniecturam faciant, breui fore, vt pauci nobiles in regno supersint: ita enim velle opes omnes ad se se potentiamque trahere. Hæc Præfectus, in summo secreto se Comiti concedere dicebat. Sed nolebat ea esse secreta Comes, qui culpam omnem in eum regerebat, dictitans, Si quidem talis sit rex, eius officio incumbere, vt id ceteris quoque indicaret, quorum periculum ageretur: omnes enim promptè Reip. indeterius labenti opem laturus. Atque hoc ipsum Præfectus, quamuis inuito vultu, sibi responderi cupiebat. Siquidem hinc occasi-

V

sionem

tionem arripuit, conpirationem, quam in pectore fouebat, contra regem propagandi. Ergo repente à se ipso alius: Quando video, inquit, te quoque cordi habere res communes, non calabo, plures esse, qui idem & tecum, & mecum sentiant, regemque judicent folio mouendum. Atque in primis huius sententiæ est Archiepiscopus, & alij multi præclari viri; qui quidem me ipsum in locum regis destinant. Verùm ego, non meo merito, sed regis errore in Præfectum regium assumptus, agnosco meam imbecillitatem, atque exiguas ingenij animique vires, quæ tantæ dignitati nequaquam sunt pares. Magis igitur censeo, filio seruandam esse paternam sedem; in quo est jus successionis; authoritas sanguinis; & utiq; etiam totius populi fauor.

Nouerat mores Palatinorum Comes, cui Præfectus regius dudum erat spina in oculis; itaque cum vulpe vulpinandum ratus simulauit, se omnia amicissimo animo accepisse; adiecitque, se minime passurum, vt filius regis parenti succedat, iniurias utique paternas seuerè olim vindicaturus. Enimuerò neminem vllum esse Præfecto ipso vel ingenio, vel vsu experientiaque rerum

rerum ad regni negotia aptiorem. In hunc modum Comes Præfectum mulcebat, contra quem jam antè cum alijs nobilibus iniuerat societatem, quorum votum erat, vt, interfecto rege, filius regis substitueretur, & à Præfecto proditionis pœna exigere-
tur. Quamquam igitur antè jam satis, inter Proceres, constabat, Præfectum atque Archiepiscopum aliquid moliri, longè tamen certiùs, id per hunc Comitem innotuit: vt quem sceleris socium habere cupiebat, eum maximè aduersarium experiretur. Crescebat fama, & augebatur animus nobilitatis ad Præfectum vel vi, vel arte opprimendum: & ipsa quoque contra eum conspirantium multitudo fiebat in dies maior. Eorum igitur aliqui munitissimum quoddam regis castrum occupant, in quod recepti, mittunt, qui protestentur, nullum se regi malum machinari; sed illud dumtaxat agere, vt contra Præfecti regij, atque etiam Archiepiscopi vim se tueantur; cum palàm sit, eos de rege interficiendo conspirasse, & Præfectum totis viribus ad regnum occupandù anhelare. Magna sæpe est, etiam in magnis Principibus cæcitas, vt nihil de eo mali credant, de quo semel bonam opinionem

nionem hauserunt. Quare neque rex ille fidem habuit denuntiationi; quin potius fidelitatem Præfecti putauit causam esse, vt ab inuidentibus accusaretur. Vnde pactionibus certis interpositis, castrum recepit, & motus publicos omnes compescuit, saluo Præfecto suo, omnia salua arbitratus. Quoniam autem audacia vires sumit à felicitate, animaduertens Præfectus, bonam existimationem de se, in regis animo esse stabilitam, tantò magis erectus, eò consilia sua direxit, vt regem in dies redderet magis odiosum: cumq; ipse omnium esset author, tamen apud obuios quosque regis consilia, iussa, amentiam & crudelitatem palam traduxit; vt & tot querelis oppresso, ipse altiùs emergeret. Et quod omnium erat miserrimum, sic occupatus erat regis animus, vt nemo de Præfecto, apud eum, questionem mouere auderet. Præfectus innocentia, Præfectus oraculum, Præfectus tota curia, totus senatus, Præfectus omnia erat. Væ Principi, qui se subdito suo subdit, & regi potius, quàm dirigi sinit, soloque nomine contentus, seruum sinit dominari! Cùm Præfectus videret, neminem esse, qui iam regem de hoc rerum statu auderet certio-

torem

tiorem facere, cœpit ipse amicitias emere, & benevolentiam sibi vbique conciliare. In primis stipem largam pauperibus elargiebatur. Deinde confessionem crebrò repetebat, apud tribunal sacerdotis. Accedebat etiam frequenter ad sacram synaxin, idq; publicè & in omnium conspectu. Clericos honoribus demulcebat. Milites præmijs affecit; alios largitionibus, laudibus alios studuit sibi demereri. Inter suos denique amicos & clientes præcipua officia ac dignitates distribuit. Ita per omnium fauores grassatus est ad coronam, quæ sola illi deerat, vt rex vocaretur.

Vt sol, cùm in meridie ad summum venit, in decliui est, atq; iterum descendit, ita homines plerumque, quando ad altissimum prouecti sunt felicitatis gradum, iterum deficiunt, immò cadunt. Tali modo & Præfectus regius expertus est, se non tã in summo, quàm in præcipiti stetisse. Rumore, immò famâ in viciniam quoquo delatâ, nihil jam Præfecto, præter nomê regis, deesse, tumultus exoritur. Neque enim ampliùs suspecta erat illius potentia, sed palàm formidabatur. Ea seditio, quàm primùm illi innotuit, videbatur haud segniter compe-

scenda. Ad quam rem nemo illi magis idoneus erat, quam nobilis quidam iuuenis, in omnem astum promptus; quem cum multis alijs sibi beneficijs deuinxerat, tum etiam filia illi in matrimonium id sponsæ vinculo obligatum tenebat; vt neque de dexterritate, neque de fide illius quidquam dubitandum arbitraretur. Hunc misit ad tumultuantem populum componendum. Qui quidem initio aggressus est innocentiam Præfecti, quibus poterat modis, tueri. Sed Deo tandem finem malitiæ atque ambitionis statuente; is ipse, quo tutore vti voluit, exitum eius fuit. Quippe à factiosis obrutus, & persuasus multis rationibus, cum ijsdem foedus contra Præfectum iniit; eoq̄ue conatus processit, vt filia Præfecti contempta, atque in locum eius filia Comitum promissâ, ipse negotium susciperet Præfecti interficiendi, ad quem defendendum venerat. Callidè tamē mentem hanc suam occultans ad Præfectum regreditur, omniaq̄ue fausta ei nuntiat, tantoq̄ue eum incautiorem facit, quanto securiorem. Nihil igitur metuent, sceptrum jam sibi in manu habere videbatur, si regem interfecisset; cui proinde rei patranda certam decreuerat diem: certam horam.

horam. Sed antè cum Archiepiscopo conueniendum erat, de tutela regij filij, deque regij thesauri custodia. Ibi nouum ortum est dissidium, nam utroque illam sibi deponente, foedus amicitiae, quod inter improbos non potest esse diuturnum, rumpitur, adeò, vt arctissimi conspiratores capitali repente odio à se inuicem distraherentur; & alter alterius vitæ insidias strueret. Diuersis vijs itum est in mutuam necem. Præfectus veneno rem agere, & clam voluit; Archiepiscopus ferro, & palàm. Præuenit Archiepiscopus, qui secutus erat in scelere Præfectum, cædisq; ministrum habuit eum ipsum Iuuenem, cuius amicitia & fide Præfectus nitebatur. Nobilis enim ille iuuenis, vt jam antè alijs quoque promiserat, magna militum manu armatus, redeuntem cum suis eum, nocturno tempore, interceptit, atque miserandum in modum, in ipsis plateis, contrucidauit. Hic fictæ amicitiae, & simulatæ virtutis, regniq; per summum nefas, affectati fructus fuit: hæc tot cædium designatarum compensatio. Quamquam neq; ipse etiam iuuenis tam funestum & atrox facinus impune tulit. Nam rege, ob patratum scelus, illi grauius offenso, aliud maius fa-

cinus cogitavit: vt supplicium euaderet. Quippe, restaurata conspiratione, id effecit, vt rex captus in vincula duceretur. Vnde tamen populi impetu ereptus, iuuenem in custodiam abripi iussit; ex quo tota intellecta est conspiratio. Iuuenis oculis orbarus, deinde incisus supra talos nervis gradiendi facultatem, demum etiam vitam miserrime perdidit. Tandemque ceteris etiam rebellibus domitis, ac locis munitissimis recuperatis, rex, per multos annos, regnum deinceps tranquillum tenuit.

§. IV.

Aulica vita imaginem, in recensita historia, proponi.

Hæc est vita aulicorum; quæ multa docet. Nam primò, cui ea placet, eam eligat. Mihi videtur tutius inrer Scyllam & Charybdi nauigari. Deinde etiam atque etiam considerent Principes, quanti discriminis sit, veteres, & fideles consiliarios ab aulis remouere; atque eorum loco, obscuros, novos, adultores, quadruplatores suscipere, qui Sirenum more suaues potius, quàm vtilis occinant cantilenas; totamque Reipublicæ nauim, non in portum, sed in scopulum inferant. Videant etiam quàm peri-